

INFLUENȚA MĂRIMII CARACTERELOR (LITERELOR) ASUPRA VITEZEI DE CITIRE LA ADOLESCENȚI

Petru TRIPAC, Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației

This research presents a theoretical and experimental study of the influence of the font size on reading speed in adolescents. The objective and purpose of the research is not only to identify a relationship between the font size and reading speed, but also to establish a guidelines that will guide future researches, and will suggest optimal models of text editing, that will increase the yield of reading.

Citirea, fără dubii, este una din principalele metode de informare, oamenii fiind dependenți de materialul citit, fie el obținut din cărți, ziare, publicații de divertisment etc. Cu părere de rău, se cunoaște destul de puțin despre cum sunt percepute de către cititor caracteristicile fizice ale scrisului. Studii ca acesta sunt importante în explicarea și orientarea corectă a tendințelor de redactare tipografică a textelor. Este mai mult de un secol de când editorii au devenit preocupați de lizibilitatea de imprimare, dar acțiunile lor nu se bazează pe niște cercetări științifice, ci pe observații ocazionale. Această lucrare se alătură și completează celelalte puține studii recente pe această temă, și devine un reper cu o bază teoretică și practică semnificativă.

Ipoteza înaintată pentru cercetare vine să analizeze comparativ cum funcționează procesele cognitive care sunt implicate în procesul citirii textelor scrise cu caractere de diferite mărimi, pentru a determina factorii ce permit economisirea timpului și a energiei în procesul citirii. Ca repere de cercetare comparativă au fost folosite două mărimi ale caracterelor (shrift-ului): 11 și 14, aceste mărimi fiind aproape de etalonul de mărime recomandat în tipărirea textelor, mărimea 11 fiind sub etalon, iar mărimea 14 depășind etalonul [1]. Pentru a atinge scopul acestei ipoteze, este studiată atât baza teoretică ce ar explica cum funcționează diferite procese și mecanisme cognitive în cazul citirii textelor redactate cu aceste două mărimi, cât și două experimente efectuate în 4 etape, care vin să analizeze 13 variabile diferite care apar în procesul de citire.

În partea teoretică au fost studiate atât diferitele tipuri de citire [2], cât și cum funcționează optim procesele cognitive implicate în

procesul de citire în cazul textelor de mărimi mari, comparativ cu cele de mărimi mici.

Toate procesele cognitive, începând de la senzații, percepții, memorie, reprezentări, categorizare, atenție, cât și diferitele teorii explicative ale lor prezintă un model optim, în care toate aceste procese funcționează mai eficient, cu un consum mai redus de resurse și cu o eficacitate mai înaltă [3]. Aceste teorii nu doar sugerează, dar și confirmă presupunerile noastre despre existența unei interdependențe între viteza de citire și mărimea caracterelor cu care este tipărit textul [4].

Ipoteza înaintată este confirmată și de cele șase grupuri de experimenter care confirmă gradul de cercetare a acestei teme în diferite sfere: atât în domeniul tipării pe hârtie (patru experimente), cât și în domeniul publicațiilor online (două experimente).

Aceste grupuri de cercetători, în frunte cu Anderson și Posner [5], au efectuat primele cercetări practice ale acestor presupuneri, iar continuând cu Hassan Soleimani, Luzz Rello, David Bayer, au conturat și direcționat mai clar aceste cercetări prin efectuarea unor experimente direct cu texte de diferite mărimi, și au fost obținute mai multe date care confirmă ipoteza noastră, dar totodată nu oferă un răspuns clar și un model optim recomandat pentru redactarea textelor. Aceasta se întâmplă din cauza că deși fiecare grup de cercetători a folosit două sau mai multe mărimi pentru comparare, fiecare grup a folosit mărimi diferite, toți obținând o demonstrație evidentă a influenței mărimii caracterelor asupra vitezei de citire, dar fără a putea propune o direcție comună pentru redactările ulterioare. Aceasta se mai întâmplă și din cauza că mărimile cu care s-a manipulat au fost nu doar diferite, dar și foarte apropiate.

În partea practică a acestei lucrări am realizat două experimente asemănătoare cu cele din cercetările precedente [6], respectând aceleași reguli și condiții de efectuare a experimentelor, doar că aceste două experimente ne-au mai permis să probăm atât datele obținute de cercetările precedente, cât și să experimentăm cu mai multe variabile noi, care am presupus că au fost omise de ceilalți, sau sunt foarte importante de a fi cercetate.

Experimentele au decurs în patru etape, iar datele au fost introduse în tabele speciale, care au permis calcularea mediei vitezei de citire atât individual, cât și per grup, cu ajutorul a două metode de calculare a mediei, și în final efectuarea unei analize comparative a ace-

stor date. Experimentele au fost efectuate pe 30 de subiecți, cu vârsta cuprinsă între 17 și 18 ani, fără probleme de vedere, fără dislexie, fără probleme locomotorii etc. care le-ar putea scădea randamentul de citire.

Experimentele au presupus cronometrarea timpului necesar pentru citirea diferitor texte care erau identice/diferite atât sub aspect semantic, cât și senzoric, și compararea ulterioară a rezultatelor obținute.

În urma obținerii rezultatelor finale, am dedus următoarele concluzii și legități:

- Ordinea în care sunt oferite spre citire textele, și anume mare-mic sau mic-mare, influențează mult rezultatele finale.

- Experimentele unde se folosește recitirea imediată și unde între prima citire și a doua apar alte informații, oferă rezultate diferite, ceea ce sugerează influența memoriei, atenției, percepției și a celorlalte mecanisme în procesul citirii.

- Există o variabilă de adaptare a percepției în timpul citirii repetate a textelor.

- Există posibilitatea că trecerea de la un format de texte și anume de la mic la mare, să necesite mai puțin efort, pe când trecerea de la format mare la mic, să necesite mai mult efort.

- Rezultatele noastre au demonstrat că textele redactate cu mărimea 12, deși nu cu o diferență prea mare, dar sunt citite mai rapid decât cele redactate cu mărimea 14.

- Posibil, la folosirea textelor cu un volum mai mare, această diferență să crească semnificativ.

Această lucrare poate propune un model optim de redactare a textelor, și o direcție de orientare a tendințelor tipografice actuale, conștientizânduși totodată limitele de cercetare și deducând aceste rezultate atât din experimentele date, cât și din cercetările precedente, sugerînd o cercetare și mai largă, și mai amănunțită, pentru identificare precisă a unor modele optime de redactare. Tema însăși, deși aparent seamănă cu o metodă de îmbunătățire a vitezei de citire, nu face parte din tehnici individuale de îmbunătățire a vitezei de citire.

Această lucrare mai degrabă cercetează cum anume pot fi folosite proprietățile caracterelor, și anume mărimea, în așa fel, ca ele să formeze cititorului prin repetare și exercițiu, o deprindere și un nivel de adaptare ce va optimiza întreg procesul de citire, la nivel aproape involuntar.

Plusul acestei idei este că în cazul în care toate cărțile folosite în sistemul educativ liceal de exemplu, ar fi tipărite cu aceeași mărime, randamentul pozitiv al vitezei de citire nu va crește doar în decursul citirii uneia și aceleiași cărți, dar neapărat și în cazul trecerii de la o carte la alta, evitînd perioadele și variabilele de adaptare, și diferiți factori perturbatori. La fel, un plus ar fi că această metodă poate fi folosită atât voluntar, fiecare putînd să își optimizeze procesul de citire prin redactarea prealabilă a textelor, cât și involuntar, folosită de instituții, tipografii, publicații online, pentru îmbunătățirea rezultatelor cititorilor săi, deci prin economisirea timpului, energiei și mărirea valorii de înțelegere a celor citite.

Referințe:

1. TINKER, M.A., PATERSON, D.G. The Effect of Typographical Variations upon Eye Movement in Reading. In: *Journal of Educational Research*, 49, 1955.
2. https://en.wikipedia.org/wiki/Speed_reading
https://en.wikipedia.org/wiki/Speed_reading
3. ANDERSON, J.R. *Cognitive Psychology and Its Implications*. New York: W.H.Freeman, 5th edition, 2000. 531 p.
4. ZLATE, M. *Psihologia mecanismelor cognitive*. Iași: Editura Poliron, Ed.a 2-a, 1999. 528 p.
5. MICLEA, M. *Psihologie cognitive*. Iași: Editura Polirom, 1999. 344 p.
6. <http://pielot.org/pubs/Rello2016-FontSize.pdf>

Recomandat
Ana TARNOVSCHI